

Reykjavík 28. febrúar 2019

1810042SA AGB

Málalykill: 14.11

Efni: Íbúasamráðsverkefni Sambands íslenskra sveitarfélaga og Akureyrarkaupstaðar-verkefnislýsing**Bakgrunnur verkefnisins**

Undanfarin ár hafa átt sér stað gífurlegar samfélagsbreytingar og meðal þess sem hefur breyst er viðhorf almennings til lýðræðisins og þátttöku í því. Breytingarnar hafa m.a. komið fram í því dregið hefur úr kosningaþátttöku og kannanir sýna að almenningur ber minna traust til pólitískra valdhafa. Sveitarfélög þurfa að bregðast við þessari þróun og læra að hagnýta sér nýjar aðferðir til að byggja upp áhuga, traust og breiðari þátttöku íbúa í hinu staðbundna lýðræði. Landsþing sambandsins hefur viðurkennt þetta og lagt áherslu á aðgerðir í þessa átt, bæði á fyrra kjörtímabili og í stefnumörkun fyrir þetta kjörtímabil. Í samræmi við stefnumörkun sambandsins á fyrra kjörtímabili skipulagði það námsferð um íbúasamráð til Svíþjóðar haustið 2016 og gaf út handbók 2017, um íbúasamráð í sveitarfélögum og þátttöku íbúa, sem er fyrst og fremst byggð á sænskum fyrirmyndum. Í henni er lögð áhersla á mikilvægi þess að byggja upp samráðsmenningu í sveitarfélögum. Flétta þurfi íbúasamráð inn á ákvörðunartökufarla og beita sértækum aðferðum til að ná breiðs hóps íbúa og sérstaklega þeirra sem hafa mikilla hagsmuna að gæta en hafa sig lítt í frammi. Tryggja þurfi að sem flest sjónarmið heyrast og leitast við að skapa skilning meðal íbúa á mismunandi hagsmunum og forsendum sveitarstjórnar fyrir ákvörðunartöku.

Sveitarfélög þurfa að læra að tileinka sér þessar nýju samráðsaðferðir og þau þurfa stuðning til þess. Þetta verkefni er hugsað sem mikilvægt skref í þá átt þannig að þátttökusveitarfélögin fái fræðslu og stuðning til að beita þeim aðferðum sem kynntar eru í handbók sambandsins um íbúasamráð í raunverulegum aðstæðum. Jafnframt verði fylgst með framkvæmd samráðsins og árangri þannig að hægt verði að yfirfæra reynslu þátttökusveitarfélaganna til annarra sveitarfélaga.

Markmið verkefnisins

Að byggja upp þekkingu í þátttökusveitarfélögunum á því hvernig hægt sé að beita þeim samráðsaðferðum sem kynntar eru í handbók sambandsins frá 2017 í raunverulegum aðstæðum og afla reynslu sem nýst getur öðrum sveitarfélögum í framhaldinu.

Val á þáttökusveitarfélögum og skilyrði fyrir þáttöku

Gert er ráð fyrir að velja að þrjú sveitarfélög til að taka þátt í verkefninu til viðbótar við Akureyrarkaupstað sem átti frumkvæði að því. Verkefnið verður kynnt með bréfi til sveitarfélaga í febrúar 2019 og þeim gefinn kostur á að sækja um þáttöku. **Umsókn þarf að styðjast við samþykkt sveitarstjórnar.**

Þáttökusveitarfélögin verða valin með tilliti til þess að þau séu fjölbreytt að stærð og gerð, en einnig með tilliti til forsendna þeirra til að framkvæma verkefnið og hugmynda um samráðsefni.

Sveitarfélögin skuldbinda sig til að tilnefna annars vegar starfsmann og hins vegar kjörinn fulltrúa til að taka þátt í þremur sameiginlegum fræðslufundum og vinnustofum og leiða samráðsvinnuna innan síns sveitarfélags og þ. á m. innanhúsvinnuhóp sem hafi umsjón með undirbúningi samráðs, framkvæmd og eftirfylgni.

Þáttökusveitarfélögin skuldbinda sig einnig til að miðla þekkingu sinni og reynslu til annarra sveitarfélaga.

Skipulag og framkvæmd verkefnisins.

Umsjón með framkvæmd

Samráðshópur sem er skipaður Önnu G. Björnsdóttur sviðsstjóra þróunar- og alþjóðasviðs Sambands Íslenskra sveitarfélaga, Sóleyju Björk Stefánsdóttur bæjarfulltrúa á Akureyri, Grétari Þór Eypórssyni frá Háskólanum á Akureyri, Evu Marín Hlynisdóttur frá Háskóla Íslands og Stefaníu Traustadóttur frá samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu, mun velja þáttökusveitarfélög og hafa umsjón með framkvæmd verkefnisins.

Stuðningur við þáttökusveitarfélög

Ráðgjafar frá sænska sveitarfélagasambandinu, sem hafa starfað með sænskum sveitarfélögum að hliðstæðum verkefnum, munu sjá um fræðslu á sameiginlegum fundum og leiða vinnustofur. Ráðgjafar Alta munu enn fremur verða til stuðnings við sveitarfélögin.

Jöfnunarsjóður sveitarfélaga hefur samþykkt að veita styrk að fjárhæð kr. 5 milljónir til að standa undir kostnaði vegna sameiginlegra funda og þáttöku og vinnu ráðgjafa. Hugsanlega verður hægt að endurgreiða hluta af ferðakostnaði sveitarfélaga vegna þáttöku í sameiginlegum fundum en það ræðst af endanlegu uppgjöri. Sveitarfélögin munu sjálf þurfa að standa straum af öðrum kostnaði sínum við verkefnið. Sá kostnaður felst að öllum líkindum fyrst og fremst í vinnuframlagi starfsmanna og kjörinna fulltrúa, og kostnaði við að halda a.m.k. einn samráðsviðburð.

Tíma- og verkáætlun

Lok febrúar 2019

Bréf til sveitarfélaga og þeim gefinn kostur á að sækja um.

Umsóknarfrestur til 30. apríl.

13. mars 2019

Kynningarfundur

Maí 2019

Val á þátttökusveitarfélögum

23. ágúst (ekki endanlega staðfest)

Grunnfræðslufundur fyrir tengiliði frá öllum sveitarfélögunum og vinnustofa til að byrja að útfæra hugmyndir um samráðsefni og fyrstu drög að samráðsáætlunum.

Efnisþættir í grunnfræðslufundi:

- Hvað felst í samráði
- Hvenær á að fara í íbúasamráð
- Ákvörðun um hversu langt eigi að ganga í samráðinu og skilgreining á markmiðum þess
- Skipun og hlutverk vinnuhóps um samráðsverkefni í sveitarfélagi
- Gerð samráðsáætlunar,

Efnisþættir í samráðsáætlun:

- Lýsing á samráðsmáli
- Markmið samráðs
- Að hvaða leyti eiga íbúar að hafa áhrif (þátttökustigið)
- Afmörkun samráðsspurninga og markhópa
- Gerð tíma-; verk- og kostnaðaráætlunar
- Skilgreining ábyrgðaraðila
- Gerð upplýsingaáætlunar (áætlun um hvernig eigi að miðla upplýsingum um samráðið, samráðsefnið og samráðsviðburði inn á við og út á við)
- Samráðsaðferðir og -viðburðir
- Mat á framvindu og árangri
- Endurgjöf til þátttakenda

Alta veitir sveitarfélögum stuðning eftir fyrstu tvo sameiginlegu fundina.

Október

Framhaldsvinnustofa þar sem sveitarfélög kynna drög að samráðsáætlunum, fá viðbrögð frá ráðgjafa og vinna áfram að áætlun og leggja drög að skipulagi samráðsviðburða.

Nóvember-janúar 2020

Samráðsviðburðir í sveitarfélögunum með stuðningi Alta.

Febrúar-mars 2020

Sameiginlegur fundur til að fara yfir hvernig til tókst og ræða framhaldið. Fræðsla um gerð meginreglna fyrir sveitarfélög um íbúasamráð.-

Eftirfylgni verkefnisins

Samband íslenskra sveitarfélaga mun skipuleggja þekkingarviðburð eða

viðburði til að miðla reynslunni af verkefninu og uppfæra handbók sína um íbúasamráð með tilliti til þeirra reynslu sem aflað verður. Háskóli Íslands og Háskólinn á Akureyri munu veita stuðning við fræðilega úttekt á verkefninu. Eru væntingar um að hægt verði að fá háskólanema til að vinna að því sem þátt í sínu námi að fylgjast með því hvernig einstök sveitarfélög vinna að framgangi verkefnisins og meta afrakstur. Samband íslenskra sveitarfélaga mun sjá um að kynna niðurstöður fyrir sveitarfélögum.